

RTU studiju kurss "Vācu valoda: tulkošanas prakse I"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0908
Nosaukums	Vācu valoda: tulkošanas prakse I
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Linda Gaile - Nozares speciālists (doktorants)
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss "Vācu valoda: tulkošanas prakse I" sniedz teorētisku ieskatu tulkojumzinātnē ar praktisku ievirzi tulkotāja darba praksē, uzsverot ne tikai translatoloģiskos un avotvalodas, bet arī mērķvalodas lingvistiskos aspektus, kā arī avotkultūras un mērķkultūras specifiskās nianšes un starpkultūru atšķirības, ar kurām nākas saskarties, tulkojot dažāda satura, dažādu nozaru un dažādus teksta veidus no vācu valodas latviešu valodā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir apgūt teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas dažādu tekstu (informatīvu, ekspresīvu un aprakstošu tekstu, literāru, akadēmisku, žurnālistikas tekstu u.c.) tulkošanā no vācu valodas latviešu valodā: 1) gūt izpratni par stilistiskām niansēm, gramatiku, avotkultūras un mērķkultūras atšķirībām; 2) izprast avotvalodai un mērķvalodai specifiskās tekstuālās konvencijas; 3) prast kritiski izvērtēt tulkotāja darbam nepieciešamos rīkus (tiešsaistes rīkus, vārdnīcas, leksikogrāfiskos avotus).
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Iepazīties ar dažādiem tulkotāja darbam nepieciešamajiem uzdevumiem/rīkiem: 1) analizēt avottekstu un izvērtēt tulkojumam mērķvalodā nepieciešamos uzziņas materiālus; 2) veikt dažāda veida tekstu tulkojumus no avotvalodas (vācu) mērķvalodā (latviešu); 3) veikt tulkotā teksta pārskatīšanu, rediģēšanu un formatēšanas uzdevumus; 4) analizēt teksta veidus gan saturiskā, gan formas ziņā; 5) kritiski izvērtēt un komentēt esošos tulkojumus; 6) lietot spēkā esošās vadlīnijas vācu valodas personvārdu, ģeogrāfisko nosaukumu atveidē latviešu valodā.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Birus, Hendrik. Zur Übersetzbarkeit literarischer Namen. The Languages of World Literature, Volume 1, Berlin, Boston: de Gruyter, 2024, pp. 51-64. https://doi.org/10.1515/9783110645033-003 2. Čestermens, Endrū (2019). Tulkošanas mēmi. Ideju izplatīšanās tulkošanas teorijā. Papildinātais izdevums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 280. lpp. ISBN 978-9934-18-460-4. 3. Koller, Werner; Henjum, Kjetil Berg. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Lehrbuch/Studienliteratur. 9.grundlegend überarbeitete und aktualisierte Auflage. Tübingen: Narr, 2020. 350 Seiten. 4. Prunč, Erich. Einführung in die Translationswissenschaft. Bd.1. Orientierungsrahmen. Institut für theoretischen und angewandte Translationswissenschaft, Graz: GTS, 2003. 374 Seiten. 5. Sīle, Aija; Veckrācis, Jānis (2021). Tulkojumu redakcionālā pilnveide. Mācību līdzeklis. Ventspils: Ventspils Augstskola. 207. lpp. ISBN 978-9934-607-00-4. 6. Sīlis, Jānis (2009). Tulkojumzinātnes jautājumi. Teorija un prakse. Ventspils: Ventspils Augstskola. 264. lpp. ISBN 978-9984-648-05-7 Papildu / Additional: 1. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium, 2000. 2. Stähle, Jürgen. Vom Übersetzen zum Simultandolmetschen. Handwerk und Kunst des zweitältesten Gewerbes. Steiner: Stuttgart, 2009. ISBN 978-3-515-09360-6 3. Sīlis, Jānis. Ieskats ēdienu internacionālo nosaukumu tulkošanā latviešu valodā. Valodas prakse: Vērojumi un ieteikumi, populārzinātnisku rakstu krājums. Vārds tulkojumā. Rīga: Latviešu valodas aģentūra (LVA), Nr. 2/2011. Rīga: Latgales druka, 2011. 128.-139.lpp. ISSN 1691-273X 4. Botton, de Alain. Kunst des Reisens. Übersetzt von Silvia Morawetz. Fischer: Frankfurt am Main, 2002. 5. Ceske, Edgars. "K. G. Grasa 1804./1805. gada ceļojuma apraksts pa Sicīlijas salu kā romantisma laikmeta ceļojumu literatūras piemērs". Latvijas Nacionālā bibliotēka, zinātniskie raksti 5 (XXV): Dzejnieks un mākslinieks Karls Gothards Grass (1767-1814). Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2020. 156.-182.lpp. 6. Michele, de Fausto. Die Rolle des Kinos als Hyper-translator in der Konstruktion des Polysystems "Weltliteratur" oder: Lernergebnisse durch kooperatives Lernen im Bachelorseminar. The Languages of World Literature, Volume 1, Berlin, Boston: de Gruyter, 2024, pp. 547-554. DOI:10.1515/9783110645033-037. Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1. DUDEN. Deutsches Universalwörterbuch. Vācu valodas skaidrojošā vārdnīca [tiešsaistē]. Pieejams: www.duden.de 2. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache [online]. Pieejams: www.dwds.de 3. Latviešu valodas skaidrojošā vārdnīca tiešsaistē – tezaurs.lv. Pieejams: https://tezaurs.lv/ 4. Nacionālā enciklopēdija. Latvijas Nacionālā Bibliotēka. Pieejams: https://enciklopedija.lv/ 5. Andersone, Indra; Vjaterē, Alise. Vācu-latviešu vārdnīca: ap 75 000 vārdu, Deutsche-Lettisches Wörterbuch, Rīga: Avots, 2004. 6. Personvārdu atveide. Tiešsaistes avots, pieejams: www.personvarduatveide.lv 7. Vācu valodas skaidrojošā vārdnīca. Wahrig Wörterbuch der deutschen Sprache. Pieejams: www.wahrig.de 8. Vācu valodas svešvārdu vārdnīca. Wahrig Fremdwörterbuch [online]. Pieejams: www.wahrig.de
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vācu valoda (B1/B2) un latviešu valoda (C1/C2). (Rakstveida un mutvārdu saziņa I, II, III, IV; vācu valodā runājošo valstu kultūras studijas; kultūras un literatūras studijas latviešu valodā).

Studiju kursa saturs

Saturš	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Ieskats tulkojumzinātnē, translatoloģijā un tulkošanas procesā (Kas ir tulkošana? Valodu nozīme tulkošanā.)	4	6	0	0
2. Tulkošanas process kā starpkultūru komunikācijas veids Eiropas daudzvalodības kontekstā. Tulkošana un kultūras aspekti – starpkultūru komunikācijā.	4	6	0	0
3. Tulkotāja profils (prasmes, kompetences), tulkotāja darba materiāli un tehniskais aprīkojums: dators, vārdnīcas, glosāriji, enciklopēdijas, bibliotēkas, datubāzes, resursi globālajā tīmeklī.	4	6	0	0
4. Teksts kā tulkošanas objekts. Avotteksta (AT) lasīšana, izpratne, tā kritiska analīze un tulkošana.	4	8	0	0
5. Tekstu veidi, tulkošanas veidi, paņēmieni un metodes. Avotteksta (AT) un mērķteksta (MT) līdzības un atšķirības.	4	6	0	0
6. Vienkāršu tekstu analīze un tulkošana. Informatīvu un žurnālistikas tekstu struktūra, analīze un tulkošana.	4	8	0	0
7. Tulkojamības izaicinājumi: leksika (dialekti, valodas varianti, sarunvaloda), frazeoloģija (metaforas, vārdu spēles, sakāmvārdi), avotkultūras un mērķkultūras specifiskās nianšes, viltus draugi un metalingvistiskie elementi.	4	8	0	0
8. Tulkošanas darbs. Klienta un tulkošanas pakalpojuma sniedzēja perspektīva.	4	4	0	0
Kopā:	32	52	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

ZINĀŠANAS: 1) Ir zināšanas par tulkotāja darba specifiku, tulkotāja profilu; tulkošanas darba struktūru; 2) Pārzina tekstu veidus; 3) Zina dažāda veida uzziņu avotus, tulkotāja darbam nepieciešamos darba materiālus; 4) Ir izpratne par avotkultūras (AK) un mērķkultūras (MK) atšķirībām un to saistību ar tulkošanas darbu (praksi). 5) Ir zināšanas par CAT rīku izmantošanu tulkošanas procesa laikā, kā arī mašīntulkošanas piedāvātajām iespējām; 6) Pārzina tulkošanas procesu un tā posmus, sākot ar avotteksta lasīšanu līdz gatavai tulkojuma nodošanai klientam.	1) Aktīvs darbs nodarbībās, 2) patstāvīgi veikta teksta analīze pirms tulkojuma veikšanas, 3) patstāvīgi veikti dažādu tekstu tulkojumi, 4) glosārija izveide, 5) eksāmens.
PRASMES: 1) prot rūpīgi un kritiski analizēt avottekstu; 2) atbilstoši teksta veidam prot sameklēt tulkošanas darbam nepieciešamos palīg līdzekļus datubāzēs, bibliotēkās vai tiešsaistē (dažāda veida vārdnīcas, glosārijus, leksikogrāfiskos avotus, paralēltekstus); 3) prot apzināties tulkošanas procesa laikā radušās grūtības un rast atbilstošus risinājumus; 4) Prot noteikt problemātiskus elementus avottekstā (piemēram, terminus, nosaukumus, avotvalodai un avotkultūrai raksturīgus elementus, frazeoloģiskās vienības) un izmantot atbilstošus paņēmienus to tulkošanai; 5) prot pamatot savu tulkojumam pielietoto izvēli un savu viedokli; 6) Prot pielietot esošās vadlīnijas vācu valodas personvārdu, toponīmu atveidei latviešu valodā.	1) Aktīvs darbs nodarbībās, 2) patstāvīgi veikta teksta analīze pirms tulkojuma veikšanas, 3) patstāvīgi veikti dažādu tekstu tulkojumi, 4) glosārija izveide, 5) eksāmens.
KOMPETENCES: 1) spēj izprast avotteksta saturu, jēgu, autora mērķi, mērķauditoriju (lasītāju); 2) spēj tulkot dažāda satura tekstus un teksta veidus (informatīvos, aprakstošos, tūrisma tekstus, žurnālistikas, literārus, populārzinātniskus un zinātniskus tekstus, audiovizuālus u.c.); 3) ir kompetents sameklēt un izmantot tulkotāja darbam nepieciešamo informāciju (terminoloģijas avotus, stila nianšes, vārdu lietojumu u.c.), kas svarīga precīzai teksta tulkošanai; 4) Spēj izvērtēt automatizēta (mašīntulkošanas rīka piedāvāta) tulkojuma kvalitāti; 5) Spēj atrast un labot kļūdas savā tekstā ar globāli pieejamiem un piedāvātiem automatizētiem tulkošanas rīkiem.	1) Aktīvs darbs nodarbībās, 2) patstāvīgi veikta teksta analīze pirms tulkojuma veikšanas, 3) patstāvīgi veikti dažādu tekstu tulkojumi, 4) glosārija izveide, 5) eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktīva dalība praktiskajās nodarbībās.	20
Patstāvīga praktisko darbu (tekstu tulkojums) izpilde.	30
Teksta analīze.	10
Glosārija izveide.	10
Eksāmens.	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	